

KOMMISSIONENS UDTALELSE

Inden for rammerne af artikel 17, stk. 5, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/88/EF om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden («Arbejdstidsdirektivet»)**Forlængelse af overgangsordningerne for arbejdstiden for læger under uddannelse i Ungarn**

(2009/C 245/03)

1. Indledning

Denne udtalelse er baseret på artikel 17, stk. 5, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/88/EF om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden⁽¹⁾ («arbejdstidsdirektivet»). Den vedrører en underretning fra Ungarn, som er fremsendt i henhold til denne artikel, og omhandler Nederlandenes ønske om at opretholde overgangsordningerne, for så vidt angår arbejdstidsbegrænsningerne for læger under uddannelse, indtil den 31. juli 2011.

Læger under uddannelse var udelukket fra det første arbejdstidsdirektivs anvendelsesområde i 1993. I 2000 blev dette ændret gennem en ændring af direktivet, og læger under uddannelse er nu dækket af det konsoliderede arbejdstidsdirektiv på samme måde som andre arbejdstagere⁽²⁾. Direktivets artikel 6 begrænser normalt den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid til 48 timer⁽³⁾, inklusive eventuelt overarbejde. Arbejdstidsdirektivets artikel 17, stk. 5, indeholder dog bestemmelser om overgangsordninger for anvendelse af disse begrænsninger på den ugentlige arbejdstid for læger under uddannelse.

De relevante dele af artikel 17, stk. 5, bestemmer:

«... For så vidt angår artikel 6 (begrænsning af den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid til 48 timer) kan de i første afsnit anførte fravigelser (vedrørende læger under uddannelse) tillades i en overgangsperiode på fem år fra den 1. august 2004.

Medlemsstaterne råder over et tidsrum på højst to år mere (fra 1. august 2009), hvis det skønnes nødvendigt, for at overvinde vanskelighederne med at overholde arbejdstidsbestemmelserne i forbindelse med deres ansvar for at tilrettelægge og yde sundheds- og lægetjenester. Mindst seks måneder før udløbet af overgangsperioden sender den pågældende medlemsstat Kommissionen en underretning herom med angivelse af grundene, således at Kommissionen efter passende høringer kan afgive en udtalelse senest tre måneder efter modtagelsen heraf. Såfremt medlemsstaten ikke lægger Kommissionens udtalelse til grund, begrundes den sin beslutning herom. Medlemsstatens underretning og begrundelse samt Kommissionens udtalelse offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende* og fremsendes til Europa-Parlamentet.

Medlemsstaterne råder over et yderligere tidsrum på højst et år, hvis det skønnes nødvendigt, for at overvinde særlige vanskeligheder i forbindelse med varetagelsen af de ansvarsområder, der er angivet i (det foregående) afsnit. De følger den procedure, der er angivet heri.

Medlemsstaterne sikrer, at det gennemsnitlige antal ugentlige arbejdstimer aldrig overstiger 58 timer i de første tre år af overgangsperioden, 56 timer i de følgende to år og 52 timer i en eventuel resterende periode.

For så vidt angår artikel 16, litra b) (referenceperiode for beregning af den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid), kan... fravigelser (vedrørende læger under uddannelse) tillades, forudsat at referenceperioden ikke overstiger 12 måneder i løbet af første del af overgangsperioden (2004-2007)..., og seks måneder derefter.»

Artikel 17, stk. 5, bestemmer også, at arbejdsgiveren hører arbejdstagerrepræsentanterne om indførelsen af eventuelle overgangsordninger: »Arbejdsgiveren hører arbejdstagerrepræsentanterne i god tid med henblik på at opnå en aftale, når det er muligt, om ordningerne for overgangsperioden.« En sådan aftale skal være i overensstemmelse med de begrænsninger, der er fastsat i artikel 17, stk. 5, men kan navnlig fastsætte de foranstaltninger, som skal vedtages for at reducere den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid til 48 timer ved overgangsperiodens afslutning.

(1) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/88/EF af 4. november 2003 om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden (EUT L 299 af 18.11.2003, s. 9). Direktivet konsoliderer og ophæver to tidligere direktiver, 93/104/EF og 2000/34/EF.

(2) Direktiv 2000/34/EF skulle, for så vidt angår læger under uddannelse, gennemføres i national ret inden den 1. august 2004.

(3) I henhold til direktivets artikel 16, 17, 18 og 19 kan gennemsnittet beregnes over en »referenceperiode«, der ikke overstiger fire måneder (grundregel), seks måneder (ved lovgivning eller kollektive overenskomster om bestemte aktiviteter, herunder aktiviteter, der udføres af læger under uddannelse) eller 12 måneder (udelukkende ved kollektive overenskomster).

Der findes en oversigt over disse overgangsordninger i tabellen nedenfor.

Tablet: Oversigt over overgangsbestemmelserne for læger under uddannelse i henhold til artikel 17, stk. 5

Periode	Mulig fravigelse	Betingelser
1. august 2004-31. juli 2009	Fravigelse fra den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid på 48 timer	Begrænsninger i overgangsperioden vil finde anvendelse på den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid: 1. august 2004-31. juli 2007: Må ikke overstige 58 timer om ugen i gennemsnit. Referenceperioden (*) må ikke overstige 12 måneder. 1. august 2007-31. juli 2009: Må ikke overstige 56 timer om ugen i gennemsnit. Referenceperioden må ikke overstige 6 måneder.
1. august 2009-31. juli 2011	Forlængelse af ovennævnte fravigelse fra begrænsningen på 48 timer	Hvis det er nødvendigt for at tage hensyn til vanskelighederne med at overholde arbejdstidsbestemmelserne på grund af ansvaret for at tilrettelægge og yde sundheds- og lægetjenester. En medlemsstat, som ønsker at udnytte denne mulighed for fravigelse, skal sende Kommissionen en underretning (med begrundelse) senest den 31. januar 2009. Kommissionen afgiver en udtalelse om underretningen. Den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid må under ingen omstændigheder overstige 52 timer om ugen. Referenceperioden må ikke overstige 6 måneder.
1. august 2011-31. juli 2012	Mulighed for yderligere forlængelse af ovennævnte fravigelse	Hvis det er nødvendigt for at tage hensyn til særlige vanskeligheder med at varetage ovennævnte ansvarsområder. En medlemsstat, som ønsker at udnytte denne mulighed for fravigelse, skal sende Kommissionen en underretning (med begrundelse) senest den 31. januar 2011. Kommissionen afgiver en udtalelse om underretningen. Den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid må under ingen omstændigheder overstige 52 timer om ugen. Referenceperioden må ikke overstige 6 måneder.

(*) Referenceperioden er den maksimale periode for beregning af den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid.

2. Medlemsstatens underretning

Ved brev af 28. januar 2009, som blev registreret den 3. februar 2009, underrettede Ungarns nationale myndigheder Kommissionens tjenestegrene om, at de ønskede at udnytte den i artikel 17, stk. 5, omhandlede mulighed for at opretholde de særlige overgangsregler for at tillade en gennemsnitlig ugentlig arbejdstid på op til 52 timer for læger under uddannelse i en periode på to år regnet fra den 1. august 2009.

Følgende fremgår af underretningen:

- I henhold til den nationale lovgivning ⁽¹⁾ er arbejdstiden for læger, som påbegynder uddannelsen inden for deres første speciale, allerede begrænset til 56 timer om ugen i gennemsnit indtil den 31. juli 2009, jf. direktivets artikel 17, stk. 5.
- Ungarn er dog endnu ikke i stand til at nedsætte den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid for læger under uddannelse til 48 timer fra den 1. august 2009. De nationale myndigheder anfører, at det er blevet vanskeligere at tilrettelægge vagttjenesten som følge af Domstolens domme ⁽²⁾, hvoraf det fremgår, at vagttjeneste på arbejdspladsen og perioder, hvor arbejdstageren arbejder uden for arbejdspladsen under en tilkaldevagt, skal betragtes som arbejdstid. Ungarn har gennemført dette krav i national lov.

⁽¹⁾ Artikel 28, stk. 6, i lov LXXXIV fra 2003 om visse aspekter af sundhedspleje.

⁽²⁾ Der henvises til Domstolens domme i *SIMAP* (sag C-303/98), *Jaeger* (sag C-151/02) og *Dellas* (sag C-14/04).

- Der er også behov for at ændre speciallægeuddannelsessystemet for at tage hensyn til denne seneste udvikling. Vagttjeneste betragtes som en væsentlig del af uddannelsen, og der vil på nuværende tidspunkt stadig være behov for en længere arbejdstid end de maksimale 48 timer, således at læger under uddannelse kan følge visse tilfælde systematisk for så hurtigt som muligt at opnå den viden og de kvalifikationer, der giver dem mulighed for at arbejde selvstændigt. De nødvendige hvileperioder er sikret.
- Der er på nuværende tidspunkt ved at blive gennemført en revision af uddannelsen. Der er dog behov for en længere overgangsperiode for at ændre reglerne for de personer, der har påbegyndt uddannelsen i overgangsperioden, navnlig på baggrund af behovet for menneskelige ressourcer, de økonomiske aspekter, forsyningsystemet og uddannelsens faglige indhold.
- Ungarn mener, at sundhedssektorens problemer vedrørende menneskelige ressourcer også berettiger anvendelse af overgangsperioden på to år. Tjenesteudbydere på sundhedsområdet kan i denne periode forberede sig på anvendelsen af de generelle regler vedrørende læger under uddannelse.

3. Resultatet af høringerne om underretningen

Da den gældende artikel 17, stk. 5, blev vedtaget, erklærede Kommissionen, at den ville fortolke udtrykket »efter passende høringer« i denne bestemmelses andet afsnit således, at Kommissionen skal høre arbejdsgivere og arbejdstagere på europæisk plan og repræsentanter for medlemsstaterne, før den afgiver en udtalelse om forlængelse af overgangsordninger for arbejdstiden for læger under uddannelse.⁽¹⁾

Kommissionen har på behørig vis hørt alle medlemsstaterne og arbejdsmarkedets parter på europæisk plan om underretningen fra Ungarn.

Der indkom svar fra otte medlemsstater (Bulgarien, Frankrig, Grækenland, Litauen, Luxembourg, Nederlandene, Spanien og Sverige). Ingen af medlemsstaterne gjorde indsigelser mod Ungarns brug af den forlængede overgangsperiode.

Der kom ingen svar vedrørende Ungarn fra arbejdsgivernes repræsentanter blandt arbejdsmarkedets parter på europæisk plan.

EFS afgav et høringssvar og anførte, at den relevante ungarske fagforening, som repræsenterer læger og læger under uddannelse (den ungarske lægeförening) accepterede behovet for den toårige forlængelse af overgangsordningerne, som de nationale myndigheder havde anmodet om. Den var også enig i, at der var behov for tid til at foretage de nødvendige ændringer af tilrettelæggelsen af lægeuddannelsen. Efter fagforeningens mening havde de nationale myndigheder dog ikke i tilstrækkeligt omfang informeret eller hørt fagforeningen eller det ungarske lægeforbund om ordningerne for den forlængede overgangsperiode eller revisionen af lægeuddannelsen.

4. Vurdering af underretningen på baggrund af direktivets indhold

Europa-Parlamentet og Rådet vedtog arbejdstidsdirektivet i medfør af EF-traktatens artikel 137, stk. 2, som indeholder bestemmelser om fællesskabsforanstaltninger med henblik på at forbedre arbejdsmiljøet for at beskytte arbejdstagernes sikkerhed og sundhed. Dette direktivs hovedformål er at fastlægge minimumsfor-skrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden.

Ifølge de oplysninger, som Kommissionen råder over, er situationen jf. den nationale lovgivning i Ungarn som følger:

- Ungarn lever allerede op til de begrænsninger i overgangsperioden, der er fastsat i artikel 17, stk. 5, for perioden indtil den 31. juli 2009, idet landet har gennemført den krævede begrænsning på 58 timer om ugen i gennemsnit indtil den 1. august 2007 og på 56 timer om ugen i gennemsnit indtil den 1. august 2009. En ministeriel forordning fastsætter betingelserne for brug af disse supplerende timer, som (ifølge de nationale myndigheder) har til formål at sikre, at der er et tilstrækkeligt antal læger til nødtjenester og vagttjenester.
- Tidligere blev vagttjeneste på arbejdspladsen enten ikke medregnet eller kun delvist medregnet ved beregningen af den ugentlige arbejdstid i sundhedssektoren. De nationale domstole fastslog dog i 2005, at vagttjeneste skal behandles som arbejdstid i overensstemmelse med de relevante domme fra EF-Domstolen⁽²⁾. Ungarn ændrede den nationale lovgivning i 2007⁽³⁾, således at vagttjeneste på arbejdspladsen i fuldt omfang skal tælle som arbejdstid med virkning fra den 1. januar 2008.

⁽¹⁾ Kommissionens erklæring om gennemførelse af artikel 1, stk. 6, i direktiv 2000/34/EF (EFT L 195 af 1.8.2000, s. 45).

⁽²⁾ SIMAP (sag C-303/98) og Jaeger (sag C-151/02).

⁽³⁾ Lov LXXII fra 2007 om ændring af loven om sundhedspleje.

- Ungarn udnytter undtagelsesmuligheden (fravigelse i henhold til direktivets artikel 22) for sundhedssektoren ⁽¹⁾, og læger under uddannelse kan således arbejde i mere end 48 timer om ugen, hvis de har givet skriftligt tilsagn herom. De betingelser for beskyttelse, som direktivet kræver for brug af denne fravigelse, synes at være korrekt gennemført. Arbejdstageren kan dog have en normal arbejdstid på op til 12 timer yderligere om ugen eller have op til 24 timers vagttjeneste om ugen, hvilket giver et maksimum på 72 timer om ugen i gennemsnit.

Efter Kommissionens opfattelse ville det bedste være at give de nationale myndigheder mulighed for fleksibilitet til at omstrukturere de generelle ordninger for uddannelse og arbejde, hvis dette kan mindske nødvendigheden af, at de læger, som accepterer undtagelsesmuligheden, har lange arbejdsdage.

På baggrund af høringssvarene, navnlig fra de berørte arbejdsmarkedsparter, mener Kommissionen, at de nationale myndigheders begrundelse kan anses for at være gyldig.

5. Konklusioner

På grundlag af ovenstående mener Kommissionen, at:

- det kan accepteres, at Ungarn har behov for op til to år mere fra den 1. august 2009, jf. arbejdstidsdirektivets artikel 17, stk. 5, før arbejdstiden for læger under uddannelse kan begrænses til højst 48 timer om ugen i gennemsnit. Dette er nødvendigt for at kunne tage hensyn til de midlertidige vanskeligheder med at leve op til kravet om begrænsning af arbejdstiden og Ungarns ansvar for at tilrettelægge og yde sundheds- og lægetjenester
- det under alle omstændigheder bør understreges, at medlemsstater i denne situation i henhold til direktivets artikel 17, stk. 5, skal sikre, at den ugentlige arbejdstid under ingen omstændigheder overstiger 52 timer om ugen, beregnet som et gennemsnit over en periode, der ikke overstiger seks måneder
- de nationale myndigheder skal opfordres til at informere og høre repræsentanter for læger under uddannelse i overensstemmelse med artikel 17, stk. 5, sjette afsnit, med henblik på at opnå en aftale, når det er muligt, om ordningerne for den forlængede overgangsperiode og om de foranstaltninger, der skal vedtages for at nedsætte det ugentlige antal arbejdstimer til gennemsnitligt 48 ved udgangen af overgangsperioden
- de nationale myndigheder skal opfordres til at sikre udbredelse af kendskabet til denne udtalelse, således at de kompetente nationale myndigheder kan tage hensyn hertil, hvor det er relevant.

⁽¹⁾ Paragraf 13 i loven om sundhedspleje fra 2003, som ændret i 2004 og 2007.